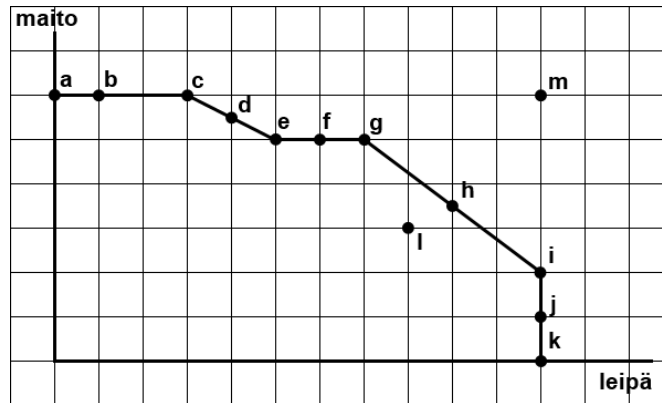

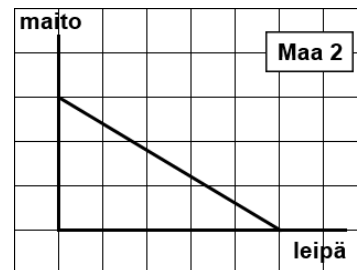
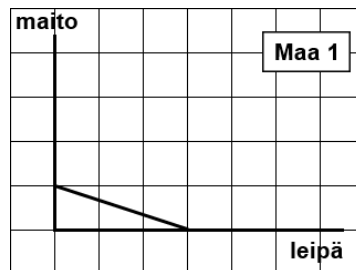
TALOUSTIETEEN LUENTOJEN TEHTÄVÄT

1. Tuotantomahdollisuuksien käyrä ja suhteellisen edun periaate

1. Allaolevassa kuvassa on tuotantomahdollisuuksien käyrä.

- Mitkä kuvaan merkityistä pisteistä ovat tehokkaita?
 - Mitkä pisteet ovat saavutettavissa?
 - Mikä on maidon vaihtoehtokustannus pisteessä h? Entä leivän?
 - Mikä on maidon vaihtoehtokustannus pisteessä j? Entä leivän?
2. Alla on yksittäisen työntekijän tuotantomahdollisuuksien käyrä kahdessa eri maassa.

- Kummalla maalla on suhteellinen etu leivän, kummalla maidon tuotannossa?
- Jos maat ryhtyisivät vaihdantaan, kumpi myisi leipää, kumpi maitoa?

2. Kysyntä-tarjontamalli

- Oletetaan, että omenoiden kysyntäkäyrän yhtälö on $P = 4 - Q$. Tarjontakäyrän yhtälö on $P = 1 + \frac{1}{2}Q$.
 - Piirrä kysyntä-tarjontamalli.
 - Mikä on markkinoilla vaihdettu määrä ja hinta?
- Miten omenan tarjonnan kasvu ilmenisi mallissa? Miten se vaikuttaisi omenan hintaan ja tuotettuun määrään?
- Jatkoa edellisiin tehtäviin. Jotta köyhilläkin olisi varaa omenoihin, valtio asettaa niiden hinnalle ylärajan $P_{\max} = 1\frac{1}{2}$. Mitä tapahtuu? Piirrä ja selitä.

3. Kysyntä-tarjontamalli, rajahyöty ja rajakustannus

6. Kuluttajan rajahyöty MU hyödykkeen kuluttamisesta riippuu kulutetusta määrästä seuraavan yhtälön mukaisesti: $MU = 4 - \frac{3}{4}Q$, missä Q on kulutettu määrä. Jos hyödykkeen hinta on $P = 1$, minkä määrän kuluttaja valitsee?
7. Yrityksen rajakustannuskäyrä on $MC = 3 + \frac{1}{3}Q$. Sen valmistaman hyödykkeen hinta markkinoilla on 5, eikä yritys voi vaikuttaa hyödykkeen markkinahintaan. Mikä tuotantomäärä yrityksen kannattaa valita maksimoidakseen voittonsa?
8. Oletetaan, että markkinoilla on miljoona identtistä kuluttajaa, joilla jokaisella on samanlainen rajahyötykäyrä kuin tehtävän 6 kuluttajalla. Mikä on markkinakysyntäkäyrän yhtälö?
9. Jatkoa tehtävään 3.
 - a. Merkitse piirtämääsi kuvaan tuottajan ylijäämä ja kuluttajan ylijäämä.
 - b. Kun markkinat ovat tasapainossa, mikä on yhteiskunnan rajahyöty hyödykkeen kuluttamisesta?
 - c. Kun markkinat ovat tasapainossa, mikä on yhteiskunnan rajakustannus hyödykkeen tuottamisesta?

4. Kysynnän ja tarjonnan muutokset

10. Mitkä kolme syytä voivat saada aikaan kysyntäkäyrän siirtymisen?
11. Mitä ovat
 - a. substituuutit
 - b. komplementit
 - c. normaalihyödykkeet
 - d. inferioriset hyödykkeet?
12. Mitkä syyt voivat saada aikaan tarjontakäyrän siirtymisen?
13. Jos $Q = 2$ ja $P = 2$, mikä on kuluttajien hyödykkeeseen käyttämä rahamäärä?

5. Kysynnän hintajousto

14. Erään hyödykkeen hinnan laskiessa 3 %, sen kysyntä kasvaa 2 %. Laske kysynnän hintajousto.
15. Erään hyödykkeen hinnan laskiessa 22:stä 18:aan, sen kysyntä kasvaa 1000:sta 1500:aan.
 - a. Laske kysynnän hintajousto keskipistemenetelmällä.
 - b. Onko kysyntä joustavaa vai joustamatonta?
 - c. Kasvaako vai väheneekö hyödykkeeseen käytetty rahamäärä?
16. Kun kysyntäkäyrä on suora, millainen on kysynnän hintajousto kysyntäkäyrän eri pisteissä?
17. Millainen on kysynnän hintajousto siinä kysyntäkäyrän pisteessä, jossa hyödykkeeseen käytetty rahamäärä maksimoituu?

6. Muut joustot

18. Kuluttajien tulojen kasvaessa 900:sta 1100:aan, hyödykkeen kysyntä kasvaa 24 000:sta 26 000:een.
 - a. Laske kysynnän tulojousto keskipistemennelmällä.
 - b. Millaisesta hyödykkeestä on kyse?
19. Hyödykkeen X hinnan noustessa 20 %, hyödykkeen Y kysyntä kasvaa 5 %.
 - a. Laske ristihintajousto.
 - b. Ovatko kyseessä substituutit vai komplementit?
20. Hyödykkeen hinnan noustessa 2 %, tarjonta kasvaa 10 %.
 - a. Mikä on tarjonnan hintajousto?
 - b. Onko tarjonta joustavaa vai joustamatonta?
 - c. Mikä on hyödykkeeseen käytetyn rahamäärän muutos?

7. Tuotantofunktio, tuotannontekijät ja tuottavuus

21. Millä kaavalla lasketaan
 - a. työn tuottavuus
 - b. pääoman tuottavuus
 - c. työn rajatuottavuus
 - d. pääomaintensiteetti?
22. Lujapuu Oy valmistaa höylättyä puutavaraa ja liimapuulevyjä. Pääoman käypä arvo on 2 miljoonaa euroa, työvoiman määrä 800 h/viikko ja viikottainen tuotos on 120 000 kg puujalosteita. Mikä on
 - a. työn tuottavuus
 - b. pääoman tuottavuus
 - c. pääomaintensiteetti?
23. Tuotantofunktio:
 - a. Piirrä tuotantofunktion kuvaaja siten, että vaaka-akselilla on työvoima L ja pystyakselilla tuotos Q . Pääoman määrän oletetaan olevan vakio.
 - b. Miten työn aleneva rajatuottavuus ilmenee kuviossa?
 - c. Miten teknologian kehitys ilmenisi kuviossa?
 - d. Miten pääoman lisääminen ilmenisi kuviossa?
24. Jos Lujapuu Oy hankkii lisää työvoimaa, miten se vaikuttaa
 - a. työn tuottavuuteen
 - b. työn rajatuottavuuteen
 - c. pääoman tuottavuuteen
 - d. pääoman rajatuottavuuteen
 - e. pääomaintensiteettiin?
25. Miltä tuotantofunktio näyttäisi, jos työn rajatuottavuus olisi
 - a. vakio
 - b. kasvava?

8. Yrityksen kustannusten analyysi

26. Mitä tarkoittaa
- kokonaiskustannukset (C , costs)
 - kiinteät kustannukset (FC , fixed costs)
 - muuttuvat kustannukset (VC , variable costs)
 - rajakustannus (MC , marginal cost)
 - yksikkökustannus (AC , average cost)?
27. Jos $C = 15$ ja $FC = 6$, paljonko on VC ?
28. Jos $C = 300$ ja $VC = 40$, paljonko on FC ?
29. Jos $C = 120$ ja $Q = 36$, paljonko on AC ?
30. Millä kaavalla lasketaan rajakustannus?
31. Täytä taulukko.

Q	C	FC	VC	AC	MC
0	90				
15				8	
30					3
40			115		
50	255				
60	315				

9. Voitto ja kannattavuus

32. Millä yksinkertaisella kaavalla lasketaan yrityksen tulot (liikevaihto)?
33. Millä yksinkertaisella kaavalla lasketaan yrityksen voitto?
34. Erään yrityksen maksimoidessa voittonsa sen tulot ovat 50, kiinteät kustannukset ovat 60 ja muuttuvat kustannukset 40. Onko yrityksen toiminta kannattavaa
- pitkällä aikavälillä
 - lyhyellä aikavälillä?
35. Onko mahdollista, että yrityksen toiminta on kannattavaa pitkällä aikavälillä, mutta ei lyhyellä?

10. Rajatulo ja voitonmaksimointi

36. Mikä on on yrityksen voitonmaksimointiehto, kun kilpailu on
- täydellistä
 - epätäydellistä?
37. Mitä tarkoittaa rajatulo ja millä kaavalla se lasketaan, kun yrityksen myyntituloja merkitään R :llä (*revenue*)?
38. Yritys alentaa tuotteensa hintaa 25:stä eurosta 24 euroon, minkä seurauksena myynnin volyymi (määrä) kasvaa 1000:sta 1050:een.
- Paljonko ovat yrityksen tulot ennen ja jälkeen muutoksen?
 - Kuinka suuri oli rajatulo?
39. Yritys on epätäydellisessä kilpailussa. Sen kohtaaman kysyntäkäyrän yhtälö on $P = 5 - \frac{1}{2}Q$. Rajakustannuskäyrän yhtälö on $MC = 1 + \frac{1}{3}Q$.
- Piirrä kysyntäkäyrä ja rajakustannuskäyrä ruutupaperille.
 - Mikä on rajatulokäyrän yhtälö (ks. kirjan sivu 82)?
 - Piirrä rajatulokäyrä mukaan kuvaan.
 - Minkä tuotantomäärän yritys valitsee?
 - Minkä hinnan yritys asettaa tuotteelleen?
 - Kuinka suuret ovat yrityksen tulot (liikevaihto)?

11. Monopolin aiheuttama hyvinvointitappio

40. Merkitse tehtävässä 39 piirtämäsi kuvaan, kuinka suuri hyvinvointitappio yhteiskunnalle aiheutuu siitä, että yritys käyttää hinnoitteluvoimaansa hyväkseen.
41. Mitä tarkoittaa luonnollinen monopoli?
42. Mitä tarkoittaa monopolistinen kilpailu?

12. Oligopoli ja kartelli

43. Mitä tarkoittaa oligopoli?
44. Mitä tarkoittaa kartelli?
45. Mitkä kolme syytä tekevät kartellin ylläpitämisen vaikeaksi?
46. Mikä on Nash-tasapainon määritelmä?
47. Mikä on Nash-tasapaino allaolevan pelimatriisin mukaisessa tilanteessa, jossa kaksi kilpailevaa yritystä voi myydä tuotettaan joko halvalla tai kalliilla?

		Yritys B	
		Halpa	Kallis
Yritys A	Halpa	A:n voitto = 3 B:n voitto = 1	A:n voitto = 10 B:n voitto = -10
	Kallis	A:n voitto = -4 B:n voitto = 8	A:n voitto = 6 B:n voitto = 4

13. Työmarkkinoiden kysyntä-tarjontamalli; yrityksen työn kysyntäkäyrä

48. Piirrä työn kysyntä-tarjontamalli. Mikä suure on vaaka-akselilla, mikä pystyakselilla?
49. Mikä on yrityksen työvoiman kysynnän määrävä ehto, kun yritys on
- täydellisessä kilpailussa,
 - epätäydellisessä kilpailussa?
50. Erään yrityksen työn rajatuottavuuskäyrän yhtälö on $MPL = 4 - \frac{1}{2}L$, missä MPL on työn rajatuottavuus (*marginal product of labor*). Yritys on täydellisen kilpailun toimialalla, ja hyödykkeen hinta on 2.
- Mikä on työn kysyntäkäyrän yhtälö?
 - Jos palkka on $w = 5$, kuinka paljon työvoimaa yritys käyttää?
51. Mikä voi aiheuttaa yrityksen työn kysyntäkäyrän siirtymisen?

14. Työn tarjonta, työttömyys ja palkkaerot

52. Työn tarjontakäyrä:
- Miksi työn tarjontakäyrä on nouseva?
 - Miksi työn tarjontakäyrän on pakko olla jyrkkenevä?
 - Miksi työn tarjontakäyrä voi olla jopa taaksepäin kääntyvä?
53. Mitkä asiat aiheuttavat työn tarjontakäyrän siirtymiä?
54. Mitkä asiat voivat aiheuttaa palkkaeroja?
55. Miten koulutetun työvoiman kysynnän kasvu vaikuttaa
- koulutetun ja kouluttamattoman työvoiman väliseen palkkaeroon
 - koulutuksen kysyntään
 - koulutetun työvoiman tarjontaan
 - kouluttamattoman työvoiman tarjontaan?
 - Miten c- ja d-kohdissa mainitut muutokset vaikuttavat palkkaeroon?

15. Koronkorko ja diskonttaaminen

56. Jos talletat kymmenen euroa yhdeksän prosentin vuosikorolla kahdeksaksi vuodeksi siten, että korko lisätään talletuspääomaan vuosittain, paljonko saat aikanaan takaisin?
57. Eräs sijoitus tuottaa viiden vuoden päästä 40 000 euron suuruisen tuoton. Mikä on tämän tuoton nykyarvo PV (*present value*), jos vuosikorko on 7,5 %?
58. Eräs sijoitus tuottaa 40 000 euron suuruisen tuoton viiden vuoden päästä ($t = 5$), sitten uudestaan kahden vuoden kuluttua ($t = 7$) ja sitten vielä kerran kahden vuoden kuluttua ($t = 9$). Mikä on tämän sijoituksen nykyarvo, jos vuosikorko on 7,5 %?
59. Eräs sijoitusasunto tuottaa joka vuosi 10 000 euroa vuokratuloja, ja aiheuttaa toisaalta omistajalleen 4 000 euroa kustannuksia vuodessa. Mikä on asunnon nykyarvo, jos tuottovaatimus on 4 prosenttia vuodessa?

16. Rahoituksen kysyntä ja tarjonta

60. Mikä on rahoitusmarkkinoiden tehtävä kansantaloudessa?
61. Milloin investointi on kannattava?
62. Miten korkotaso vaikuttaa investoinnin kannattavuuteen?
63. Piirrä rahoituksen kysyntä-tarjontamalli. Mikä suure on vaaka-akselilla, mikä pystyakselilla?
64. Rahoituksen kysyntäkäyrä:
 - a. Miksi käyrä on laskeva?
 - b. Mitkä syyt voivat aiheuttaa käyrän siirtymän?
65. Rahoituksen tarjontakäyrä:
 - a. Miksi käyrä on nouseva?
 - b. Mitkä syyt voivat aiheuttaa käyrän siirtymän?

17. Osakkeet, velkakirjat ja pankkirahoitus

66. Järjestä seuraavat sijoituskohteet riskittömimmästä korkeariskisimpään: obligaatiot, osakkeet, pankkitalletus.
67. Mikä yhteys on riskin ja tuoton välillä?
68. Mitä tarkoittaa likvidisyys? Mikä yhteys on likvidisyyden ja tuoton välillä?
69. Mihin osakkeen arvo perustuu?
70. Kun puhutaan obligaatioista, mitä tarkoittaa a) luottoriski, b) korkoriski?
71. Pankit:
 - a. Mikä on pankkien rooli rahoitusmarkkinoilla?
 - b. Miten pankki saa voittonsa? Miksi tämä on sille mahdollista?

18. Pankkikriisit

72. Mikä on talletuspako eli *bank run* ja mikä sen aiheuttaa?
73. Mitä tarkoittaa sana *luottotappio*?
74. Jos pankki joutuu maksukyvyttömäksi, mitä se merkitsee pankin asiakkaiden kannalta?
75. Miksi talletuspaolla on kielteinen vaikutus koko talouteen?
76. Miten pankki voi itse torjua talletuspaon vaaraa?
77. Miten keskuspankki voi auttaa pankkia, jota uhkaa talletuspako? Miksi tällainen apu on kuitenkin ongelmallista?

19. Ylijäämä ja hyvinvointitappio

78. Kysyntäkäyrän yhtälö on $P = 6 - 0,6Q$. Tarjontakäyrän yhtälö on $P = 2 + 0,2Q$.
- Piirrä kysyntä-tarjontamalli.
 - Mikä on markkinoilla vaihdettu määrä ja hinta?
 - Kuinka suuri on kuluttajan ylijäämä?
 - Kuinka suuri on tuottajan ylijäämä?
 - Jos markkinoilla tuotettu määrä vähenisi jostain syystä kolmeen, kuinka suuri olisi hyvinvointitappio?

20. Hyödykevero

79. Olkoot kysyntä- ja tarjontakäyrä kuten edellisessä tehtävässä. Valtio asettaa ko. hyödykkeelle hyödykeveron, suuruudeltaan 1 per yksikkö (eli $t = 1$).
- Piirrä, miten tämä vaikuttaa markkinoihin.
 - Mikä on markkinoilla vaihdettu määrä, ostajan maksama hinta ja tuottajan saama hinta?
 - Kuinka suuri on hyvinvointitappio?
 - Kuinka suuri on verokertymä?
 - Miten verorasitus viime kädessä jakautuu tuottajien ja kuluttajien kesken?
80. Miten kysynnän hintajousto vaikuttaa hyödykeveron a) verotuottoon, b) kohtaantoon?

21. Ulkoisvaikutukset

81. Ulkoisvaikutukset:
- Kuinka monta ulkoisvaikutusten tyyppiä on?
 - Mitkä ne ovat?
 - Miten ne erotetaan toisistaan teorian tasolla?
 - Milloin ulkoisvaikutuksen olemassaolo merkitsee, että vapaasti toimivat markkinat tuottavat hyödykettä liikaa?
82. Minkätyyppisiä ulkoisvaikutuksia liittyy seuraaviin hyödykkeisiin:
- valaanliha
 - puhelin
 - savukkeet
83. Mitä negatiivisia ulkoisvaikutuksia liittyy seuraaviin sähköntuotantomenetelmiin:
- hiilivoima
 - ydinvoima
 - tuulivoima?
84. Mikä on Pigou-vero?
85. Mitä julkinen valta voi tehdä positiivisen ulkoisvaikutuksen sisäistämiseksi?

22. Julkishyödykkeet

- 86. Mitkä kaksi ominaisuutta tekevät hyödykkeestä julkishyödykkeen?
- 87. Onko katujen puhtaanapito julkishyödyke?
- 88. Onko koulutus julkishyödyke?

23. Epäsymmetrinen informaatio

- 89. Mitä tarkoittaa epäsymmetrinen informaatio, ja miksi se on ongelma?
- 90. Kumpaan seuraavista liittyy pahempi informaation epäsymmetrian ongelma, ja miksi?
 - a. Kaupungin keskustassa sijaitseva ravintola, jonka potentiaalinen asiakaskunta koostuu enimmäkseen lähistöllä asuvista tai työskentelevistä ihmisistä.
 - b. Syrjäinen ravintola, jonka potentiaalinen asiakaskunta koostuu enimmäkseen turisteista, jotka ovat tulleet katsomaan tiettyä nähtävyyttä.
- 91. Miten kuluttajansuojalaki liittyy epäsymmetriseen informaatioon?
- 92. Miksi jotkut kaupat tarjoavat tuotteilleen palautusoikeuden (ns. tyytyväisyystakuu), vaikkei kuluttajansuojalaki edellytä tätä?

24. Bruttokansantuote

- 93. Millä kolmella tavalla BKT voidaan laskea suljetussa taloudessa?
- 94. Mikä on markkinahintaisen ja perushintaisen BKT:n välinen ero? Toisin sanoen, mikä laskukaava niiden välillä pätee?
- 95. Mitä ovat lopputuotteet ja välituotteet? Kumpaan ryhmään kuuluvat seuraavat:
 - a. leipomon ostamat jauhot
 - b. kotitalouden ostamat jauhot
 - c. leipomon ostama uuni
 - d. kotitalouden ostama uuni
- 96. Arvonlisäys:
 - a. Miten lasketaan yrityksen arvonlisäys?
 - b. Mitä tekemistä arvonlisäyksellä on BKT:n kanssa?
- 97. Mitkä seuraavista ovat virta- ja mitkä varantosuureita?
 - a. julkisen velan määrä
 - b. julkisen velan korot
 - c. budjettiyli- tai -alijäämä

25. Nettokansantuote, kansantulo ja käytettävissä oleva tulo

98. Miten nettokansantuote (NKT) eroaa BKT:sta? Mitä tarkoittaa nettoinvestoinnit?
99. Kansantulo:
- Miten kansantulo poikkeaa BKT:sta?
 - Mitä ovat nettokansantulo ja bruttokansantulo?
 - Kumpi on suurempi, BKT vai bruttokansantulo,
 - Irlannissa,
 - Ruotsissa?
100. Miten käytettävissä oleva tulo eroaa kansantulosta? Anna konkreettisia esimerkkejä asioista, jotka vaikuttavat näiden väliseen eroon.

26. Reaalinen vs. nimellinen BKT

101. Mitä toista nimitystä käytetään a) reaalisesta BKT:sta, b) nimellisestä BKT:sta?
102. Viime vuosikymmenen aikana erään maan kotimaisen hyödyketuotannon volyyymi kasvoi 25 %, ja hinnat nousivat 120 %. Kuinka paljon kasvoi a) reaalinen BKT, b) nimellinen BKT?
103. Täytä taulukko.

Vuosi	Leipä		Maito		BKT käyvin hinnoin	BKT vuoden 2010 hinnoin	BKT:n hintaindeksi, 2010=100
	Määrä	Hinta	Määrä	Hinta			
2010	2	6	5	4			
2011	3	7	6	5			
2012	3	8	6	6			

27. Huoltotaseyhtälö yms.

104. Kirjoita huoltotaseyhtälö.
105. Mitä huoltotaseyhtälössä esiintyvät symbolit merkitsevät?
106. Erään kansantalouden säästäminen on 5 % BKT:sta. Investoinnit ovat 18 % BKT:sta. Mitä voimme päätellä ko. maan vaihtotaseesta eli viennin ja tuonnin erotuksesta?

28. Maksutase

107. Mihin kahteen osaan maksutase jakautuu?
108. Mihin kolmeen osaan vaihtotase jakautuu?
109. Mikä määrää sen, mitkä erät merkitään maksutaseeseen positiivisina ja mitkä negatiivisina?

110. Mihin maksutaseen osaan, ja minkä merkkisenä, merkitään seuraavat?
- raha, joka lainataan ulkomaille
 - ulkomaille annetusta lainatusta saadut korkomaksut
 - myyntitulot ulkomaille myydyistä osakkeista
 - myyntitulot ulkomaille myydyistä terästeollisuuden tuotteista
 - ulkomaiselta lentoyhtiöltä perityt lentokenttämaksut
 - Suomessa asuvan ja työskentelevän afrikkalaisen kotimaahansa lähettämät rahat

29. Talouskasvu; kasvuvauhdin laskeminen

111. Mitä ovat suhdanneteoria ja kasvuteoria?
112. Erään maan BKT vuonna 1997 oli 231 mrd. ränkylää. Vuonna 2013 ko. maan BKT oli 308 mrd. ränkylää. Mikä oli keskimääräinen BKT:n kasvuvauhti?
113. Erään maan reaalin BKT on kaksinkertaistunut viimeisten 25 vuoden aikana. Laske *ilman laskinta*, mikä on ollut keskimääräinen BKT:n kasvuvauhti.
114. Jos Suomen BKT kasvaisi prosentin päivässä, kauanko kestäisi, että se
- kaksinkertaistuisi
 - nelinkertaistuisi?

30. Kansantalouden tuotantofunktio

115. Kirjoita tuotantofunktion kaava. Mitä symbolit tarkoittavat?
116. Tuotantofunktiolla on kolme keskeistä ominaisuutta, mitkä?
117. Piirrä, miten BKT riippuu fyysisen pääoman määrästä, kun muiden tuotannon-tekijöiden määrät ovat vakiot.
118. Jatkoa edelliseen tehtävään. Miten teknologian kehitys näkyisi kuvassa?

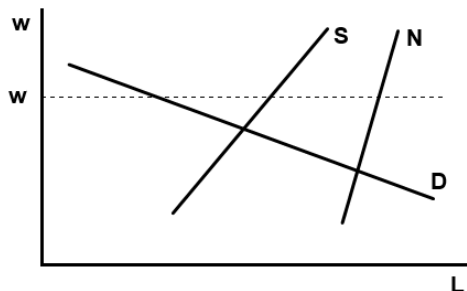
31. Elintason kasvu

119. Miten työn tuottavuuden nousua voi selittää tuotantofunktion avulla? Piirrä.
120. Jos fyysisen pääoman määrää lisätään 1 %, miten se vaikuttaa
- BKT:hen
 - työn tuottavuuteen
 - elintason (BKT henkeä kohti)?
121. Jos väestö kasvaa 1 %—ja työvoima sen mukana—miten tämä vaikuttaa
- BKT:hen
 - työn tuottavuuteen
 - elintason?
122. Jos kaikkien tuotannontekijöiden määrät kasvavat 1 %, mutta väestön määrä ei muutu, miten muuttuu
- BKT
 - työn tuottavuus
 - elintaso?
123. Mistä muusta kuin työn tuottavuudesta elintaso (BKT per capita) riippuu? Kumpi näistä on merkittävämpi elintason nousun lähde?

124. Jos investoinnit fyysiseen pääomaan ovat 60 mrd. euroa/vuosi, ja fyysisen pääoman kulumisvauhti on 5 %/vuosi, mille tasolle pääomakanta vakiintuu pitkällä aikavälillä?
125. Miten eksogeenisen kasvun teoria ja endogeenisen kasvun teoria poikkeavat toisistaan? Mitä ne sanovat säästämisasteen vaikutuksesta talouskasvuun?

32. Työttömyyden teoria

126. Eräässä maassa asuu 20 miljoonaa ihmistä, joista 12 miljoonaa on töissä, miljoona on työttömänä, 2,5 miljoonaa on alle 15-vuotiaita ja 0,5 miljoonaa 75-vuotiaita ja sitä vanhempia. Laske
- työkäisen väestön määrä
 - työvoiman määrä
 - työttömyysaste
 - työvoimaosuus.
127. Kumpi on palkkatason suhteen joustamattomampaa, työn tarjonta vai työmarkkinoille osallistuminen?
128. Työn kysyntäkäyrä on $w = 8 - \frac{1}{2}L$, työn tarjontakäyrä on $L = 6 + \frac{1}{2}w$, ja työmarkkinoille osallistumisen käyrä on $L = 10 + \frac{1}{4}w$. Mille tasolle asettuu
- palkka w
 - tehdyn työn määrä
 - työvoiman määrä
 - työttömyysaste?
129. Alla näet työmarkkinoiden mallin. Palkkataso on työmarkkinoiden tasapainotasoa korkeammalla. Merkitse kuvaan työttömyyden määrä, tahattoman työttömyyden määrä ja luonnollisen työttömyyden määrä.

130. Jatkoa tehtävään 128. Työtuloille asetetaan vero, suuruudeltaan 2,5 per työn yksikkö. Mille tasolle asettuu
- bruttopalkka
 - nettopalkka
 - tehdyn työn määrä
 - tahaton työttömyys
 - luonnollinen työttömyys?
131. Miten työntekijöiden järjestäytyminen (ammattiliitto) vaikuttaa työmarkkinoilla?
132. Miten luonnollisen työttömyyden taso vaikuttaa pitkän aikavälin talouskasvuun?

33. Rahan olemus, rahajärjestelmät ja inflaation mittaaminen

133. Mitkä ovat rahan kolme tehtävää?
134. Miksi rahan käyttö parantaa hyvinvointia?
135. Mihin kolmeen kehitysvaiheeseen rahan (tähänastinen) historia voidaan jakaa?
136. Mikä on inflaation perimmäinen syy?
137. Täytä taulukko. Perusvuodeksi valitaan 2010 ja hyödykekorin sisältö valitaan siten, että sen rakenne vastaa kulutuksen rakennetta perusvuonna.

Vuosi	Leipä		Maito		Hyödykekorin hinta	Kuluttajahinta-indeksi
	Määrä	Hinta	Määrä	Hinta		
2010	2	6	5	4		
2011	3	7	6	5		
2012	3	8	6	6		

138. Jos nimelliskorko on 5 % ja inflaatioaste on 2 %, paljonko on reaalikorko?
139. Voivatko nimelliskorko, reaalikorko ja inflaatio koskaan olla negatiivisia?

34. Pankkijärjestelmä

140. Mistä eri lähteistä pankki saa rahaa, jota se voi lainata eteenpäin?
141. Pankin luotonantoa yleisölle rajoittaa kaksi näkökohtaa. Mitkä?
142. Mitä sisältyy
- perusrahaan
 - suppeaan rahaan
 - laveaan rahaan?
143. Mistä koostuu rahavaranto?
144. Mitä tarkoittaa kassavarantosuhde? Mikä on EKP:n sille asettama minimitaso?

35. Rahapolitiikan keinot ja tavoitteet

145. Mitä on rahapolitiikka?
146. Miksei eduskuntavaalien alla juurikaan keskustella rahapolitiikasta?
147. Mitä tavoitteita rahapolitiikalla on? Mikä on niiden välinen tärkeysjärjestys?
148. Mikä on rahapolitiikan tärkein väline?
149. Kerro yhdellä sanalla, mihin rahapolitiikka vaikuttaa
- lyhyellä aikavälillä
 - pitkällä aikavälillä?
150. Mitä tarkoittavat klassinen dikotomia ja rahan neutraalisuus?
151. Kirjoita kvantiteetti-yhtälö. Mitä symbolit tarkoittavat?
152. Mikä on kvantiteettiteoria? Pitääkö teoria paikkansa?

36. Kertausta luvusta 6: pankkikriisi ja sen hallinta

153. Miten pankkikriisi yleensä syntyy? Miten sitä voidaan ehkäistä ennalta?
154. Miten keskuspankki voi auttaa kriisiin ajautunutta pankkia?
155. Millä muilla keinoilla (joita kirja ei mainitse) julkinen valta voi estää pankin romahtamisen?

37. Suhdannevaihtelut ja suhdannepolitiikka

156. Miten suhdanneteoria ja kasvuteoria eroavat toisistaan?
157. Mikä on tuotantokuilu? Määrittele suhdannesyklin vaiheet tuotantokuilun käsitteen avulla.
158. Mikä on suhdannepolitiikan tavoite?
159. Suhdannepolitiikka jaetaan keinojensa perusteella kahteen tyyppiin.
- Mitkä nämä kaksi ovat?
 - Miten ne eroavat toisistaan?
 - Mihin kokonaiskysynnän komponentteihin ne vaikuttavat?
160. Mitä tarkoitetaan a) elvyttävällä, b) hillitsevällä suhdannepolitiikalla? Milloin näitä tulee harjoittaa?
161. Mitä haittaa on elvytyksestä?
162. Mitä tarkoittaa suhdanneautomaatiikka?

38. Kerroinvaikutus ja rajakulutusalttius

163. Mitä tarkoittaa rajakulutusalttius?
164. Jos rajakulutusalttius on c , millä kaavalla lasketaan kerroin?
165. Eräs maa on matalasuhdanteessa. Maan hallitus käynnistää elvytysohjelman, joka lisää julkista kulutusta 2 mrd. eurolla. Kotitalouksien rajakulutusalttius on 0,75. Oletetaan, että elvytys ei vaikuta korkotasoon. Kuinka suuri on elvytysohjelman vaikutus
- kokonaiskysyntään,
 - BKT:hen?
166. Jatkoa edelliseen tehtävään. Jos investointikysyntä kasvaa 0,5 mrd. eurolla, miten se vaikuttaa BKT:hen?

39. Verojen kerroin, kerroin avoimessa taloudessa, syrjäytysvaikutus

167. Millä kaavalla lasketaan
- verojen kerroin suljetussa taloudessa
 - tulonsiirtojen kerroin suljetussa taloudessa
 - tasapainotetun budjetin kerroin suljetussa taloudessa
 - julkisten menojen kerroin avoimessa taloudessa?
168. Jatkoa tehtävään 165. Miten se vaikuttaisi kokonaiskysyntään ja BKT:hen, jos hallitus päättäisikin julkisen kulutuksen lisäämisen sijasta
- alentaa veroja 2 mrd. eurolla,
 - lisätä tulonsiirtoja 2 mrd. eurolla,
 - sekä* lisätä julkista kulutusta 2 mrd. eurolla *että* korottaa veroja 2 mrd. eurolla menolisäyksen rahoittamiseksi?
169. Miten vastaisit tehtävään 165, jos kyseessä olisi avoin talous, jonka rajatuontialttius olisi 0,25?
170. Miten syrjäytysvaikutus syntyy ja miten se vaikuttaa finanssipolitiikan tehoon?
171. Kuinka suuri syrjäytysvaikutus voi korkeintaan olla? Mikä finanssipolitiikan vaikutus tällöin on?
172. Miten vastaisit tehtävään 165, jos kyseessä olisi suljettu talous, mutta luovutaan oletuksesta, ettei elvytys vaikuta korkotasoon?

40. AD-AS-malli (makrotaloudellinen kysyntä-tarjontamalli)

173. Piirrä AD-AS-malli, joka esittää matalasuhdanteessa olevaa taloutta.
174. Millä kahdella tavalla matalasuhdanne voi poistua (jos oletamme, ettei talouteen kohdistu sokkeja, jotka poistaisivat sen)?
175. Minkä tyyppinen sokki on kyseessä Suomen kannalta, jos
- öljyn hinta nousee maailmanmarkkinoilla,
 - paperin hinta nousee maailmanmarkkinoilla?
176. Miten se näkyy AD-AS-mallissa, jos
- hallitus harjoittaa elvyttävää finanssipolitiikkaa,
 - keskuspankki harjoittaa elvyttävää rahapolitiikkaa?
177. Miten finanssipolitiikan kerroin- ja syrjäytysvaikutukset voidaan esittää AD-AS-mallissa?

41. Phillipsin käyrä

178. Mikä on Phillipsin käyrä?
179. Minkä muotoinen on Phillipsin käyrä
- lyhyellä aikavälillä,
 - pitkällä aikavälillä?
180. Keynesiläisellä koulukunnalla ja klassisella koulukunnalla on eriävät näkemykset suhdannepolitiikan vaikuttavuudesta. Miten nämä näkemykset voidaan ilmaista AD-AS-mallin avulla?

42. Kansainvälinen kauppa ja valuuttakurssit

181. Millä kahdella tavalla kansainvälinen kauppa voi lisätä hyvinvointia?
182. Millä tavoilla kansainvälisen kaupan esteet ovat vähentyneet viime vuosikymmeninä?
183. Torstaina 2.4. euron dollarikurssi oli 1,083. Kuinka monta euroa tarvittiin yhden dollarin ostamiseen?
184. Mitä tarkoittaa valuutan a) devalvoituminen, b) revalvoituminen?
185. Miten euron vahvistuminen suhteessa muihin valuuttoihin vaikuttaa euroalueen tuotteiden vientikysyntään? Miksi?
186. Miten euroalueen tuotteiden vientikysynnän vahvistuminen vaikuttaa euron valuuttakurssiin?
187. Tammikuussa 2015 Big Mac -hampurilaisen hinta USA:ssa oli 4,79 \$ ja euroalueella 3,68 €.
- Mikä olisi ostovoimapariteettiteorian mukainen euron dollarikurssi?
 - Euron dollarikurssi oli tuolloin 1,158. Oliko euro yli- vai aliarvostettu suhteessa dollariin, ja kuinka monta prosenttia?

43. Valuuttakurssijärjestelmät

188. Miten valuuttakurssi voidaan pitää kiinteänä?
189. Mitä tarkoittaa devalvaatio? Miten sen vaikutukset näkyvät *AD-AS*-mallissa?
190. Mikä seuraus kiinteällä valuuttakurssilla on rahapolitiikan kannalta?
191. Mitä tarkoitetaan finanssipolitiikan tehokkuudella? Miten tähän tehokkuuteen vaikuttaa se, onko valuuttakurssi kelluva vai kiinteä?
192. Jos keskuspankki alentaa ohjaukorkoaan, mihin kokonaiskysynnän komponentteihin se vaikuttaa
- suljetussa taloudessa,
 - avoimessa taloudessa, jolla on kelluva valuuttakurssi?
193. Mitä hyötyä ja mitä haittaa on kansainvälisten pääomaliikkeiden rajoittamisesta?

44. Fipo ja rapo euroalueella

194. Mitä voidaan sanoa fipon ja rapon tehokkuudesta euroalueella?
195. Milloin euroalueella tulisi käyttää suhdannepolitiikan välineenä rahapolitiikkaa, milloin finanssipolitiikkaa?
196. Mitä taloudellisia hyötyjä eurosta on?
197. Mitä ongelmia eurossa nähtiin piilevän jo ennen vuonna 2010 alkanutta velkakriisiä?

45. Finanssikriisi

198. Finanssikriisin taustalla oli kaksi perusongelmaa, jotka ovat yhä olemassa. Mitkä nämä ovat?
199. Miksi/miten finanssimarkkinoiden kriisi muuttui reaalitalouden kriisiksi?
200. Miten valtiot pyrkivät torjumaan kriisiä? Mitä siitä seurasi?

46. Euroalueen velkakriisi

201. Valtion velan liiallisesta kasvusta voi seurata noidankehä. Selitä, miten noidankehä toimii. Millä kolmella tavalla noidankehästä voi päästä ulos (ilman velanmaksun laiminlyömistä)?
202. Euroopan pahimmat kriisimaat ovat Kreikka, Espanja, Portugali ja Irlanti. Miten Kreikan ja Portugalin tapaukset eroavat Irlannin ja Espanjan kriiseistä?